

ADVIES VAN HET BIPT BETREFFENDE DE OPERATOREN MET EEN STERKE POSITIE OP DE NATIONALE MARKT VOOR INTERCONNECTIE.

02/02/2001

INLEIDING

1. Het artikel 7 van Richtlijn 97/33/EG van het Europees Parlement en de Raad van 30 juni 1997 inzake interconnectie op telecommunicatiegebied, wat betreft de waarborging van de universele dienst en van de interoperabiliteit door toepassing van de beginselen van Open Network Provision (ONP), dat de beginselen voor interconnectieprijsen en kostenberekeningssystemen vastlegt is volgens het eerste lid van dat artikel enkel van toepassing op *"de organisaties die de openbare telecommunicatienetwerken en/of de algemeen beschikbare telecommunicatiediensten als vermeld in bijlage I, delen 1 en 2 [(vaste openbare telefoonnetwerken, vaste openbare telefoondiensten en huurlijndiensten)], exploiteren en die door de nationale regelgevende instanties zijn aangemeld als beschikkend over een aanmerkelijke macht op de markt"*.

Echter het tweede lid van het artikel 7 *"is ook van toepassing op de in bijlage I, deel 3 [(openbare mobiele telefoonnetwerken en openbare mobiele telefoondiensten)], vermelde organisaties die door de nationale regelgevende instanties zijn aangemeld als beschikkend over een aanmerkelijke macht op de nationale interconnectiemarkt"*.

Het tweede lid van artikel 7 van Richtlijn 97/33/EG bepaalt dat voor *"de prijzen voor interconnectie [...] de beginselen van transparantie en kostenoriëntering [dienen] te worden gevolgd. De organisatie die interconnectie met haar faciliteiten verstrekt, dient te bewijzen dat de prijzen afgeleid zijn van de reële kosten, met een redelijke winst op de investeringen. De nationale regelgevende instanties mogen van een organisatie een volledige rechtvaardiging voor haar interconnectieprijsen en zo nodig aanpassing ervan verlangen"*.

2. Het artikel 106, § 1 van de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven stelt dat de *"organisaties met een sterke positie op de betrokken markt [...] verplicht [zijn] om het principe van kostenoriëntering na te leven wat de volgende diensten betreft : 1° de spraaktelefoondienst; 2° de huurlijnen; 3° de interconnectie; 4° de bijzondere toegang"*. Paragraaf 4 van hetzelfde artikel stelt echter dat de *"verplichting tot kostenbasering vermeld in § 1 [enkel] geldt [...] voor operatoren van openbare netwerken van mobiele telefonie en voor verstrekkers van mobi[e]le telefoniediensten als ze een sterke positie bekleden op de markt voor interconnectie"*.

3. Het zevende lid van het artikel 109ter, § 4 van de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven stelt dat de *"interconnectietarieven [...] op de kosten [moeten] gebaseerd zijn"*. Volgens datzelfde lid wordt die *"kostenoriëntatie [...] opgelegd aan de in het eerste lid [van paragraaf 4] vermelde organisaties [(organisaties met een sterke positie op de markt voor vaste openbare telefoonnetwerken of huurlijndiensten of voor spraaktelefonie)], alsook aan operatoren van openbare netwerken voor mobiele telefonie en aan leveranciers van openbare diensten voor mobiele telefonie die organisaties zijn met een sterke*

positie op de markt voor interconnectie".

4. Krachtens het artikel 105unodecies van de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven moet het Instituut elk jaar een lijst opstellen en publiceren *"van de organisaties die openbare telecommunicatienetwerken of aan het publiek aangeboden telecommunicatiediensten leveren die worden beschouwd als een organisatie met een sterke positie op een betrokken markt en de lijst van de organisaties met een sterke marktpositie die specifieke rechten en plichten hebben inzake interconnectie en bijzondere toegang krachtens"* het hoofdstuk X van Titel III van de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven.

Volgens hetzelfde artikel wordt een operator *"geacht een sterke positie op de betrokken markt te hebben wanneer hij meer dan 25 % van de betrokken markt in handen heeft"*.

Echter, *"het Instituut [kan] bij de beslissing of een operator al of niet een sterke positie op de betrokken markt heeft, alle andere elementen die het relevant acht, in overweging nemen, zoals de omzet van de operator vergeleken met de omvang van de markt, zijn controle op de aansluitmogelijkheden van de eindgebruiker, de toegang tot financiële middelen, de ervaring of het vermogen van de operator om de marktvoorwaarden te beïnvloeden"*.

5. Zowel voor wat betreft de definitie van de nationale markt voor interconnectie als voor wat betreft de keuze van de parameters heeft het Instituut zich laten leiden door het document *Determination of organisations with significant market power (SMP) for implementation of the ONP Directives* van de Europese Commissie. Het betreffende document vormt geen formele positie van de Commissie noch van de diensten van de Commissie, maar houdt louter een aantal suggesties in die de regulatoren kunnen helpen bij het uitvoeren van hun taken terzake.

6. Bij de keuze van de parameters voor het meten van de markt en de marktaandelen werd erop toegezien dat zij de mededinging stimuleren, geen niet-proportioneel of discriminerend effect hebben op bepaalde marktspelers en de markttoegangs-, de activiteiten- en de investeringspatronen van de marktspelers niet onterecht verstoren.

DE NATIONALE MARKT VOOR INTERCONNECTIE

DE RELEVANTE MARKT

De relevante geografische markt

Het Instituut beschouwt het grondgebied van het Belgisch Koninkrijk als de geografische markt.

De relevante product/dienstenmarkt

Het Instituut heeft zich bij de bepaling van de relevante product/dienstenmarkt grotendeels laten inspireren door het document *Determination of organisations with significant market power (SMP) for implementation of the ONP Directives*.

Concreet betekent dit dat de relevante product/dienstenmarkt wordt gevormd door de volgende diensten :

- a. Interconnectiediensten voor het beëindigen van oproepen die komen van het netwerk van een andere operator onafhankelijk van het feit of de oorsprong ervan nationaal, internationaal, vast of mobiel is. Het gaat hierbij om interconnectiediensten die tegen betaling worden aangeboden aan andere operatoren.
- b. Interconnectiediensten die de operatoren aan zichzelf aanbieden voor het beëindigen van oproepen die ontstonden op hun eigen netwerk. Het gaat hierbij om operatoren met geïntegreerde toegangs- en transmissienetwerken. De bedoelde interconnectiediensten zijn hierbij denkbeeldig en te begrijpen zoals bedoeld in artikel 109ter, § 3, 2° lid.
- c. Diensten voor de interconnectie van huurlijnen.

Toelichting en motivering :

1. De keuze van het Instituut om de beëindigingsdiensten te beschouwen in het onderzoek is gemaakt gelet op het feit dat de beëindigingsdiensten in het algemeen als belangrijke bottlenecks worden ervaren en gegevens met betrekking tot deze diensten aldus als belangrijke indicators voor de positie van de operatoren op het vlak van interconnectie kunnen fungeren.

2. Waar de Europese Commissie enkel rekening lijkt te willen houden met de inkomsten uit verkeersafhankelijke vergoedingen voor het gebruik van de interconnectiediensten voor het beëindigen van oproepen, heeft het Instituut beslist daar ook inkomsten uit verkeersonafhankelijke vergoedingen voor het gebruik van interconnectiediensten voor het beëindigen van oproepen aan toe te voegen (inkomsten uit vergoedingen voor gebruik door derden en interne inkomsten uit vergoedingen door de operator zelf). De beslissing om eveneens deze inkomsten te beschouwen werd ingegeven door de niet denkbeeldige mogelijkheid dat een operator enerzijds relatief lage verkeersafhankelijke tarieven hanteert, maar anderzijds relatief hoge verkeersonafhankelijke tarieven. Het louter beschouwen van de verkeersafhankelijke inkomsten zou in dat geval een incorrect beeld van de positie van deze operator op de markt kunnen geven. Het kunnen hanteren van relatief hoge verkeersonafhankelijke tarieven is volgens het Instituut immers eveneens een blijk van een sterke positie op de markt.

3. Met betrekking tot het interne interconnectieverkeer heeft het Instituut beslist dat dit interne verkeer start vanaf het eerste knooppunt in het netwerk waar in functie van het door de eindgebruiker gevormde nummer een beslissing wordt genomen betreffende de verdere routing van de oproep.

4. Onder oproepen worden alle oproepen begrepen, onafhankelijk van het feit of het oproepen zijn naar geografische, mobiele of persoonlijke nummers van de klanten van de operator, oproepen naar mobiele nummers van roamende gebruikers, oproepen naar voice mail boxes, oproepen naar nummertranslatiediensten van de operator of nog andere. SMS-oproepen worden niet in rekening gebracht.

5. De interconnectiediensten waarbij een operator het doorsturen van verkeer (*transit*) of het ophalen van verkeer (*collecting*) aanbiedt, behoren niet tot de produkt-/dienstenmarkt.

De redenen daarvoor zijn de volgende:

- Voor dit verkeer is het de door het Instituut ondervraagde operator die in onderhandelingen vragende partij is voor het gebruik tegen betaling van een interconnectiedienst, meer bepaald een ophaaldienst, aangeboden door een andere operator.
- Gelet op de verplichting die voortvloeit uit het statuut van organisatie met een sterke positie op de nationale markt voor interconnectie, namelijk het op de kosten baseren van de interconnectietarieven, is het niet nuttig om dit verkeer op te nemen in de beschouwing. De betreffende verplichting heeft immers slechts een betekenis voor de interconnectiediensten aangeboden door de operator met dergelijke status en niet voor de interconnectiediensten aangeboden door de andere operatoren. In geval het verkeer afkomstig van interconnecties met andere operatoren voor een groot gedeelte of volledig zou opgehaald worden via de ophaaldienst van een andere operator en het opnemen van dit verkeer aanleiding geeft tot een aandeel dat groter is dan 25 % zou de betrokken operator zijn interconnectietarieven op de kosten moeten baseren. Dit terwijl in dergelijk geval het echter voornamelijk de betrokken operator is die gebruik maakt van de interconnectiediensten van andere operatoren en andere operatoren slechts in beperkte mate of zelfs geen gebruik maken van de interconnectiediensten, meer bepaald de beëindigingsdiensten, aangeboden door de betrokken operator. De verplichting tot kostenoriëntatie zou in dergelijk geval niet-proportioneel of in het extreme geval zonder praktisch gevolg zijn.

RESULTATEN

Op basis van de methodologie uiteengezet in dit document werd door het Instituut een marktonderzoek uitgevoerd dat betrekking heeft op het eerste kwartaal van het jaar 2000.

Uit het marktonderzoek, dat midden oktober 2000 werd afgerond, kan worden vastgesteld dat het marktaandeel van Belgacom NV van publiek recht en van Belgacom Mobile NV boven de 25% uitstijgt.

Gelet op het feit dat de 25% drempel ruim werd overschreden acht het Instituut geen verder nader onderzoek aan de hand van de in artikel 105unodecies van de wet van 21 maart 1991 vermelde criteria noodzakelijk.